

27 oktober 2009

PERSBERICHT: VLAMING KRIJGT STEEDS MINDER BUITENLANDS NIEUWS TE ZIEN

Het **Vlaams Vredesinstituut** stelde vandaag (27/10) een onderzoek naar de actuele staat van buitenlandberichtgeving voor in de Commissie Cultuur, Jeugd, Sport en Media van het Vlaams Parlement. Het onderzoek '**Een venster op de wereld - De actuele staat van buitenlandberichtgeving: feiten, impact en actieruimte**' werd in opdracht van het Vredesinstituut uitgevoerd door onderzoeksgroep M²P van de Universiteit Antwerpen, en is gebaseerd op een grondige literatuurstudie, een nieuwe analyse van alle Vlaamse Tv-journaals in de periode 2003-2008, en diepte-interviews met hoofd- en buitenlandredacteurs.

Aandeel buitenlandberichtgeving in Tv-journaals met een vijfde gedaald

Het aandeel buitenlands nieuws in *Het Journaal* op VRT en *Het Nieuws* op VTM is de voorbije zes jaar voor de twee zenders samen met een vijfde gedaald: van 28% van de gemiddelde nieuwsuitzending in 2003 tot 23% in 2008. Daarbij dient wel gezegd dat zich in het begin van de analyseperiode (2003), met het begin van de oorlog in Irak, een bijzondere situatie voordeed. Een tweede kanttekening is dat de terugval na 2003 eerder en in grotere mate plaats vond bij VTM dan bij VRT. Tussen 2003 en 2008 wijdde de openbare omroep gemiddeld net geen derde van de journaalitems aan buitenlands nieuws. Bij het commerciële station belicht één item op vijf het buitenland. In internationaal perspectief brengt de VRT relatief veel buitenlands nieuws, VTM zit net onder het gemiddelde.

Voor de geschreven pers (kranten) bestrijken de meest recente beschikbare data de jaren '90, en ook daaruit blijkt een daling van het aandeel buitenlands nieuws.

Buitenlandberichtgeving zit meestal in een beperkt keurslijf

Buitenlands nieuws is in de eerste plaats nieuws over onze buurlanden, en over enkele politieke en militaire grootmachten. Nabijheid in al zijn vormen (geografisch, cultureel, historisch) blijkt een alles dominerende nieuwswaarde te zijn. Andere 'vreemde' en 'verre' landen komen slechts incidenteel onder de aandacht, vaak zonder de nodige duiding (bijvoorbeeld in de 'carrouselformule' in de Tv-journaals). Buitenlands nieuws bespeelt ook een minder divers palet aan thema's dan binnenlands nieuws: het is in de eerste plaats negatief nieuws, met veel aandacht voor oorlog (28%), rampen (16%) en criminaliteit (15%). Tot slot blijken de geraadpleegde bronnen beperkt: buitenlands nieuws wordt voornamelijk aangeleverd door enkele grote nieuwsagentschappen. Bovendien wordt buitenlandberichtgeving, nog meer dan binnenlands nieuws, door de ogen van machthebbers en elites gebracht.

Het toekennen van een lokale invalshoek aan buitenlandse gebeurtenissen (domesticatie) is een manier die meer en meer ingang vindt om buitenlands nieuws te brengen. Domesticatie kan het buitenlands nieuws dichter bij het brede publiek brengen, maar draagt als gevaar in zich dat mensen met een ethnocentrische bril naar de wereld kijken.

De maatschappelijke impact van buitenlandberichtgeving is groot

De impact van voldoende kwaliteitsvol buitenlands nieuws -of het gebrek daaraan- is groot, en gezien de groeiende globalisering wint het 'venster op de wereld' dat de media bieden aan belang. Uit het onderzoek blijkt internationaal nieuws te bepalen wat door maatschappij en politiek als belangrijkste (internationale) problemen wordt gepercipieerd, en wat dus prioritair aandacht verdient. Ook de houding ten opzichte van andere landen wordt door internationaal nieuws beïnvloed. Verder zorgt buitenlandberichtgeving voor meer kennis over internationale thema's, wat op zijn beurt leidt tot minder ethnocentrisme, en een gevoel van verbondenheid met het wereldgebeuren. Uit de onderzoeksresultaten blijken mensen die meer aandacht besteden aan

buitenlands nieuws, bijvoorbeeld positievere attitudes t.a.v. vrede en geweldloosheid te hebben.

Ook wat bereik betreft, is het belang van nieuws in het algemeen opmerkelijk: de nieuwshonger bij de Vlaamse burger blijkt enorm te zijn: zeven op de tien zegt elke dag naar het nieuws op VRT of op VTM te kijken; en in 2008 beheersten de nieuwsuitzendingen van VTM en VRT 's avonds samen meer dan 80% van het marktaandeel, goed voor bijna anderhalf miljoen kijkers.

Het Vredesinstituut meent dat de overheid een zorgplicht heeft

Als oorzaak van de algemene terugtrekking van de nieuwshorizon wordt, ook m.b.t. openbare omroepen, voornamelijk de commercialisering van de mediasector naar voor geschoven. Zo maakt kostenefficiëntie redacties afhankelijk van grote nieuwsagentschappen en wordt weinig aan eigen nieuwsgaring gedaan omdat buitenlandse nieuws erg duur is. Bij het keren van de neerwaartse trend van de buitenlandberichtgeving zal het willen en kunnen inzetten van middelen dan ook een belangrijke rol spelen.

Het Vredesinstituut onderschrijft vanzelfsprekend de vrijheid van de pers en onafhankelijkheid van de nieuwsredacties, maar meent dat de overheid haar traditionele onthoudingsplicht kan aanvullen met een zorgplicht. *"Rechtstreekse inhoudelijke inmenging op redactievloeren is uit den boze, maar het creëren van afdoende randvoorwaarden voor een kwaliteitsvolle pers biedt wel mogelijkheden"*, zegt Tomas Baum, directeur van het Vredesinstituut, *"Vooral voor buitenlandberichtgeving kan doordachte ondersteuning een stimulans zijn om de burgers een groot - en ook helder - venster op de wereld te bieden"*. Daarom legde het Vredesinstituut het Vlaams Parlement in de Commissie Media een pakket concrete aanbevelingen voor, bijvoorbeeld aandacht voor het buitenland in de beheersovereenkomst met de VRT, gerichte toekenningsvoorwaarden voor steun voor opleidingen via het protocol met de geschreven pers, en een verhoging van de middelen voor het Fonds Pascal Decroos.

Meer informatie en contact

Het volledige rapport 'Een venster op de wereld – De actuele staat van buitenlandberichtgeving: feiten, impact en actieruimte' en het advies 'ter bevordering van buitenlandberichtgeving in de Vlaamse media' is te downloaden op de website van het Vredesinstituut (www.vlaamsvredesinstituut.eu).

Wies De Graeve - communicatieverantwoordelijke

Tel. 02/5524595

wies.degraeve@vlaamsparlement.be